

Kainuun luonnonsuojelupiiri ry
Vienankatu 7
87100 Kajaani

Kainuun lintutieteellinen yhdistys ry
c/o Juha Mannermaa
Kuurnantie 5 A 14
87200 Kajaani

Viite: Vireillepano 27.1.2016

Päätös vaatimukseen Ärjänsaaren hakkuiden keskeyttämiseksi luonnonsuojelulain 57 §:n perusteella

Kainuun luonnonsuojelupiiri ry ja Kainuun lintutieteellinen yhdistys ry ovat toimittaneet Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle (Kainuun ELY-keskus) 27.1.2016 vireillepanon, joka on ilmoitettu luonnonsuojelulain 57 §:n mukaisesti vireillepanoksi luonnon tuhoutumisen ja luonnonarvojen heikentymisen pysäyttämiseksi. Siinä vaaditaan Kainuun ELY-keskusta ryhtymään toimenpiteisiin alla esitetyn mukaisesti ja perustein:

"UPM on aloittamassa hakkuut Kajaanissa sijaitsevassa Ärjän saarella. Saari on liitetty Natura 2000 verkostoon Oulujärven rannat ja saaret nimellä FI 1200 104.

Ärjänsaaren suojeluperusteisiin kuuluvat merenrannan luontotyyppejä muistuttavat hiekkarantoihin liittyvät dyynialueet sekä saaren sisäosan metsittyneet dyynit. Saaren keskiosassa on säilynyt huomattavia luonnonsuojelullisia arvoja mm suurten saarten luonnontilaisen kaltaiset vanhat metsät sekä harjusaarten omaleimaiset piirteet. Lähde: [http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Luonto/Suojelualueet/Natura_2000_alueet/Oulujarven_saaret_ja_rantaalueet\(6956\)](http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Luonto/Suojelualueet/Natura_2000_alueet/Oulujarven_saaret_ja_rantaalueet(6956))

Alueella esiintyy erityisesti suojeltava laji merikotka, joka pesii mahdollisesti Ärjänsaarella.

Kainuun luonnonsuojelupiiri ry ja Kainuun Lintutieteellinen Yhdistys ry vaativat, että Kainuun ELY-keskus keskeyttää metsäyhtiö UPM:n aloittamat hakkuutoimenpiteet Kajaanin Ärjänsaarella. Yhdistysten mielestä

Kainuun ELY-keskus on hyväksynyt hoitosuunnitelman vajavaisin tiedoin.

Ärjänsaarella ei ole tehty linnustoselvitystä, jollainen Natura-alueella tehtävien toimien vaikutusten arvioimiseksi on välttämätön tehdä. Hoitosuunnitelman jälkeen on tullut uusia luontotietoja, joiden takia hoitosuunnitelma ja sen jälkeinen ELYn lausunto, hakkuusuunnitelma ja niiden takana olleet luontoselvitykset pitää ottaa uudelleen tarkasteluun. Ärjänseälle on paikallisten lintuharrastajien havaintojen perusteella muodostunut viime vuosina tiukasti suojellun merikotkan reviiri, jonka todennäköisin pesimäsaari alueella on Ärjänsaari. Kainuussa viime vuosina havaitut uudet merikotkan pesinnät sijaitsevat olosuhteiltaan Ärjänsaarta muistuttavissa männikkösaarissa. Merikotkan ja muiden alueella elävien uhanalaisten lintulajien suotuisan suojelutason turvaamiseksi on tehtävä riittävät selvitykset. Myös muut lajistonselvitykset ovat puutteellisia, tai niitä ei ole tehty lainkaan.

Ärjänsaareen suunnitellut laajat hakkuut altistavat kulutuskestävyydeltään erityisen herkän saaren mittaville tuulivahingoille ja näin heikentävät säilyneitä metsittyneitä dyynejä sekä tulevat voimistamaan hiekkapohjaisen saaren eroosiota. Tämä heikentää myös ko. elinympäristön lajiston elinvoimaisuutta.

Ärjänsaari on tärkeä lähivirkistysalue. Hakkuut heikentävät merkittävästi saaren virkistyskäyttöarvoja. Ne voimistavat maapohjan kulumista sekä lisäävät vaaratilanteita muun muassa lisääntyvien tuulenskaatojen myötä. Metsäisyys on merkittävä virkistysalueen arvo, sillä se lisää viihtyisyyttä ja vähentää tuulen vaikutusta suuren järven saarella.”

Kainuun ELY-keskukselle on edellä selostetun vireillepanon lisäksi toimitettu Kainuun lintutieteellinen yhdistys ry:n nimissä 29.1.2016 sähköpostitse erillinen kiireellinen pyyntö keskeyttää Ärjän hakkuut vireillepanoon viitaten ja todeten, että ellei töitä välittömästi keskeytetä, asiasta tehty luonnonsuojelulain mukainen vireillepano tulee tehottomaksi.

Kuuleminen

Kainuun ELY-keskus varasi UPM-Kymmene Oyj:lle mahdollisuuden lausua vireillepanosta. UPM-Kymmene Oyj toimitti asiassa 1.2.2016 päivätyn vastineen, jossa todetaan seuraavaa.

”Luonnonsuojeluliiton Kainuun piirin ja Kainuun lintutieteellisen yhdistyksen yhteinen vaatimus on yksilöity luonnonsuojelulain § 57 mukaisesti vireillepanoksi luonnon tuhoutumisen ja luonnonarvojen heikentymisen pysäyttämiseksi. Vaatimus perustuu erityisesti merikotkan mahdolliseen esiintymiseen Ärjänsaarella, aloitettujen hakkuutoimien alueella.

UPM on aloittanut hakkuut Ärjänsaarella Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen 19.12.2014 päätöksellään hyväksymän hoito- ja käyttösuunnitelman mukaisesti. Suunnitelmaa laadittaessa on otettu huo-

mioon alueen suojelun peruste ja Ärjänsaaren virkistyskäyttö. Metsän käsittelyssä ja hakkuissa noudatetaan tavanomaista merkittävästi suurempaa huolellisuutta eikä hakkuu turmele tai heikennä todettuja luonnonarvoja saati aiheuta luonnon tuhoutumista. Ärjänsaari on myös monelta muulta näkökannalta katsoen erityiskohde ja erityispiirteet on otettu hakuiden suunnittelussa huomioon.

UPM:n hakkuut tehdään pienaukkoina, joiden koko on enintään 0,3 hehtaaria, ja harvennushakkuina. Hakkuut tehdään saaren keskiosassa ja saaren rannat ja rantametsät jäävät toimenpiteiden ulkopuolelle pakollisia kulkureittejä lukuun ottamatta. Hakkuut kohdistuvat tasarakenteisiin männikköihin. Rantavyöhykkeet sekä luonnonmetsien, lehtojen ja puustoisten soiden luontotyyppejä edustavat kuviot jäävät käsittelyn ulkopuolelle.

UPM on tiedottanut Ärjänsaaren hakkuusuunnitelmista aktiivisesti. Suunnitelluista toimenpiteistä on kerrottu julkisuuteen useaan otteeseen. Elokuussa 2014 UPM esitteli hakkuusuunnitelmat Kainuun Sanomissa julkaistulla avoimella kutsulla yli 60 kiinnostuneelle.

Kainuun ELY-keskus on päätöksessään 19.12.2014 todennut: "Hoito- ja käyttösuunnitelmassa esitetyt hakkuut eivät vaaranna rantojensuojeluohjelman ja Natura 2000 -verkoston tavoitteita." Kainuun ELY-keskus on samaisessa päätöksessään myös todennut, etteivät suunnitellut hakkuut edellytä luonnonsuojelulain 65 §:n mukaista arviointimenettelyä. Metsätaloustoimenpiteitä ja niiden vaikutuksia on päätöksessä käsitelty varsin yksityiskohtaisesti.

Luonnonsuojelulain 64 §:n mukaan ympäristöministeriön päätös alueen liittämistä Natura 2000 -verkostoon sisältää "alueen suojelun perusteen ja tiedon siitä, esiintyykö alueella luontodirektiivin liitteessä I tarkoitettu ensisijaisesti suojeltava luontotyyppi tai liitteessä II tarkoitettu ensisijaisesti suojeltava laji". Myös Ärjänsaaren luontotyypit ja suojeltavat lajit on tässä yhteydessä tai sitä aikaisemmin selvitetty hyvinkin tarkkaan. Mitään perusteita ei ole edellyttää käyttö- ja hoitosuunnitelman tultua jo virallisesti hyväksytyksi aloittaa alusta uutta käsittelyprosessia uusilla selvityksillä ja päätöksillä. Yhdistyksen aloitteelta puuttuvat luonnonsuojelulain 57 §:n 2 momentissa tarkoitettut vireillepanon edellytykset.

Merikotkan suojelu tapahtuu luonnonsuojelulain perusteella, joista keskeisin on § 39. Laki kieltää lajin tahallisen häirinnän ja rauhoittaa pesäpuun siinä olevan pesän ollessa säännöllisesti käytössä ja selvästi nähtävissä. Vaatimukset ovat voimassa ilman erillistä viranomaispäätöstä. Aloitteessa esitetään, että Ärjänselälle olisi viime vuosina muodostunut merikotkan reviiri, ja pidetään mahdollisena, että pesimäsaari olisi Ärjänsaari. Kirjelmässä ei esitetä tai yksilöidä havaintoja pesäpaikasta. HKS:n ja hakkuusuunnitelmien teon yhteydessä ei ole havaittu merikotkan pesää saarella eikä mahdollisesta pesästä ole myöskään tietoa viranomaisella. Virkistyskäytössä olevalta saarelta ei ole myöskään uusia tai vanhoja tiedossa olevia havaintoja merikotkasta tai sen pesästä. Tietävästi

myös Ärjänsaaresta on etsitty merikotkan pesäpuuta, mutta sellaista ei ole löytynyt. Tiedossa olevien faktojen perusteella on hyvin todennäköistä, että merikotka ei Ärjänsaarella pesi.

Metsätaloustoimijat toimivat jatkuvasti tilanteessa, jossa suurten petolintujen pesäpuiden sijainnista ei ole olemassa ennakkotietoa, sillä pesätiedot ovat pääosin salattuja tai pesät ovat aikaisemmin havaitsemattomia. Metsätaloustoimien yhteydessä suurten petolintujen pesäpuut havaitaan joko hakkuusuunnitelmien maastokäynneillä, tieto saadaan sidosryhmältä tai viimeistään hakkuutilanteessa. Pesäpuu on lailla suojeltu riippumatta siitä onko sitä havaittu ennen toimenpiteisiin ryhtymistä vai ei. Mikäli Ärjänsaarella havaitaan suuren petolinnun pesäpuu, rauhoitetaan pesäpuu hakkuilta lain vaatimuksen mukaisesti.

Sellaisia luontotietoja, joiden perusteella HKS:n mukaisia suunnitelmia olisi tarve muuttaa tai ottaa HKS uudelleen käsittelyyn, ei ole esitetty. Kun lainsäädäntöön on otettu Natura-alueella tehtäviä toimenpiteitä koskevat menettelytavat, viranomaisen, asianosaisten ja myös kysymyksessä olevien yhteisöjen tulee niitä noudattaa.

Luonnonsuojelulain § 57:n säätelemä pakkokeinojen käyttö perustuu siihen, että toimija laiminlyö luonnonsuojelulain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten noudattamisen tai ryhtyy niiden vastaiseen toimeen. UPM:n toimenpiteet Ärjänsaarella ovat Kainuun ELY-keskuksen hyväksymän HKS:n mukaiset. Kysymys ei ole luonnonsuojelulain, sen perusteella annettujen säännösten tai määräysten laiminlyönnistä tai vastaisuudesta, vaan lain mukaan jo hyväksytyjen toimenpiteiden ottamisesta uudelleen harkittavaksi. Perustetta pakkokeinojen käyttämiseen ei ole.

UPM toimii Ärjänsaarella suurinta varovaisuutta noudattaen ja ilmoittaa Kainuun ELY-keskukselle, mikäli saarelta löytyy merikotkan pesäpuu. Luonnonsuojelulain § 39 mukainen tahallinen häirintä estetään parhaiten talviaikaisilla hakkuilla, kun merikotkan pesintä ei ole käynnissä.

Meneillään olevien hakkuiden keskeyttäminen aiheuttaisi UPM:lle mittavat taloudelliset vahingot. Hakkuiden suorittamisen saarella mahdollistaa meneillään oleva ja mahdollisesti lyhyeksi jäävä pakkaskausi. UPM suunnitteli hakkuiden toteuttamista talven 2014-2015 aikana mutta leudon talven johdosta jäätietä ei pystytty rakentamaan."

Ärjänsaarta koskevat suunnitelmat

Kainuun ELY-keskus on antanut UPM-Kymmene Oyj:lle 19.12.2014 lausunnon koskien yhtiön teettämää Ärjänsaaren hoito- ja käyttösuunnitelmaa, joka on sisältänyt muun ohella suunnitelman metsänhakuista saarella. Lausunnossa on todettu muun muassa seuraavaa.

Ärjänsaaren suojelun taustaa

UPM-Kymmene Oyj:n omistama Ärjänsaari on Oulujärven harjujaksoon kuuluva valtakunnallisesti arvokas harjusaari, joka tunnetaan muun muassa monipuolisista ranta- ja tuulikerrostumistaan. Ärjänsaari sisältyy sekä valtakunnalliseen rantojensuojeluohjelmaan että Natura 2000 –verkostoon osana laajempaa Oulujärven saarista ja ranta-alueista muodostuvaa kokonaisuutta. Ärjänsaaren maankäyttöä koskevat keskeiset linjaukset on ratkaistu Koutaniemen – Vuoreslahden – Sarvivaaran osayleiskaavassa, joka on tullut lainvoimaiseksi korkeimman hallinto-oikeuden päätöksellä v. 1999. Ympäristöministeriössä ei ole pidetty tarpeellisena Ärjänsaaren hankkimista tai vaihtamista valtiolle suojelutarkoitukseen vaan maankäytön, mm. metsätalouden harjoittamisen ja lomakylätoiminnan, on katsottu voivan jatkua osayleiskaavassa osoitetulla tavalla. Luonnonsuojelulain keinoja käytettäisiin arvokkaimpien rantamuodostumien suojelussa.

Metsätaloustoimenpiteet

Metsänkäsittelyn osalta suunnitelma sisältää toteuttamista vaille olevan kuviokohtaisen hakkuusuunnitelman, jossa sovelletaan vuoden 2014 alusta voimaan tulleita metsälain säännöksiä kasvatushakkuiden vaihtoehtoisista toteuttamistavoista. Käsiteltävä ala on 120 ha eli noin puolet saaren metsämaan alasta ja se edustaa harjumetsien luontotyyppiä. Hakkuut kohdistuvat metsän rakenteen, metsätyyppien ja pinnanmuotojen vaihtelun suhteen kaikkein tasalaatuisimpaan osaan saaren keski-osissa. Yhdeksi tavoitteeksi onkin määritelty metsien rakenteen ja maiseman monipuolistaminen.

ELY-keskuksen näkemyksen mukaan suunnitellut hakkuut ovat vallitsevan kaavamerkinnän MY/s (maa- ja metsätalousalue, jolla on ympäristöarvoja ja johon sisältyy suojeltavia kohteita tai ympäristöä) mukaisia. Hakkuussa jäljelle jäävän puuston minimipohjapinta-ala on määritelty kuviokohtaisesti ja alue jää peitteiseksi hakkuun jälkeen. Monimuotoisuutta lisäävät piirteet säästetään hakkuussa. Rantavyöhykkeet sekä luonnonsaarekkojen, lehtojen ja puustoisten soiden luontotyyppiä edustavat kuviot jäävät käsittelyn ulkopuolelle.

Hakkuut on tarkoitus toteuttaa yhden talven aikana, koska jäätien rakentaminen lisää kuljetuskustannuksia huomattavasti. Koska käsiteltävä ala on merkittävä, tulee se todennäköisesti vaikuttamaan jäljelle jäävän puuston tuulenkestävyyteen metsän sisäisten tuuliolosuhteiden muuttuessa. ELY-keskus huomauttaa, että tämä lisää tuulituhojen riskiä, joka muutenkin on merkittävä suurten järvenselkien ympäröimällä saarella.

Kuviot 11, 12 ja 12.6 muodostavat laajimman yhtenäisen pienaukkohakkuumenetelmällä käsiteltävän alueen, yhteensä noin 58 ha. ELY-keskus esittää, että myös tällä alueella monimuotoisuuden kannalta tärkeitä vanhoja puuyksilöitä, mikäli sellaisia löytyy, säästetään. Pienaukkojen sijoittelussa ja muotoilussa tulisi mahdollisuuksien mukaan ottaa huomioon

pinnanmuotojen vähäinenkin vaihtelu ja tuulituhojen riski sekä välttää kaavamaisuutta. Käsittlemättä jätettäviä kohtia voisi sijoittaa dyyni- ja rantavallimuodostumien suuntaisesti esimerkiksi siten, että tiheämpi puusto jää kohouman pohjoispuoleiselle sivulle.

Talvitien reitin suunnittelussa on erityisesti Säipän alueella, jossa on kulutusherkkiä rantamuodostumia, pyrittävä vielä toteutuksen yhteydessä löytämään maihinnousukohtaksi vähiten kulutusta ja maisemahaittaa aiheuttava vaihtoehto. Saareen rakennettava talvitiestä tulee mitoittaa välttämättömän puunkorjuu- ja kuljetustarpeen mukaisesti. Henkilöautojen maihinnousu saareen jäätien aikana tulee estää.

Kainuun ELY-keskus esittää, että hakkuiden vaikutuksia seurattaisiin esimerkiksi dokumentoimalla mahdolliset tuulituhot ja tekemällä kasvillisuuden ja puuston seuranta-aloja.

Vaikutusten arviointi

Natura-alueen suojeluperusteena olevista luontodirektiivin luontotyypeistä hakkuusuunnitelman vaikutukset kohdistuvat lähinnä harjumetsiin. Luonnonmetsät, lehdot ja puustoiset suot samoin kuin rantojen luontotyypit (jotka eivät ole luontodirektiivin luontotyyppiä) jäävät käsittelyn ulkopuolelle. Suunnitelmassa olevan arvion mukaan harjuluontotyyppiin kohdistuvat vaikutukset eivät ole merkittäviä, koska hakkuita tehdään vain saaren sisäosien tasarakenteisissa männiköissä, joiden monimuotoisuutta käsittelyllä pyritään lisäämään. Kainuun ELY-keskus katsoo, että suunnitellut hakkuut eivät todennäköisesti heikennä Oulujärven Natura-alueen harjumetsien luontotyyppin edustavuutta tai vähennä luontotyyppin pinta-alaa, minkä vuoksi suunnitelman toteuttaminen ei edellytä luonnonsuojelulain 65 §:n mukaista arviointimenettelyä.

Kainuun ELY-keskus on lausunnossaan katsonut, että eräistä puutteista ja hajanaisesta esitystavasta huolimatta Äränsaaren olennaiset luontoarvot on riittävällä tarkkuudella selvitetty hoito- ja käyttösuunnittelun pohjaksi. Lausunnon mukaan hoito- ja käyttösuunnitelmassa esitetyt hakkuut eivät vaaranna rantojensuojeluohjelman ja Natura 2000 –verkoston tavoitteita.

Päätös

Kainuun ELY-keskus hylkää vaatimuksen luonnonsuojelulain 57 §:n mukaisten pakkokeinojen käyttämisestä koskien UPM-Kymmene Oyj:n Äränsaareissa suorittamia hakkuita. Kainuun ELY-keskus ei ryhdy asiassa vaadittuihin luonnonsuojelulain 57 §:n mukaisiin toimenpiteisiin.

Perustelut

Luonnonsuojelulain 57 §:ssä säädetään pakkokeinoista. Sen 1 momentin mukaan jos joku lyö laimin tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten noudattamisen taikka ryhtyy niiden vastaiseen toimeen, ELY-keskus voi kieltää asianomaista jatkamasta tai toistamasta

tekoa tai laiminlyöntiä ja sakon tai keskeyttämisen uhalla velvoittaa hänet määräajassa poistamaan oikeudenvastaisen tilan tai korjaamaan laiminlyönnin taikka asettaa uhan, että tarpeelliset toimenpiteet teetetään asianomaisen kustannuksella. ELY-keskuksen päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomaisen toisin päättä. Lainkohdan 2 momentin mukaan haittaa kärsivällä henkilöllä on oikeus saattaa 1 momentissa tarkoitettu asia vireille ELY-keskuksessa, jos vireillepanon tarkoituksena on estää luonnon tuhoutuminen tai luonnonarvojen heikentyminen, joka ei ole merkitykseltään vähäinen, tai käynnistää luontovahingon korjaaminen. Sama oikeus on 61 §:n 3 momentissa tarkoitettulla rekisteröidyllä yhteisöllä toiminta-alueellaan ja kunnalla. Lainkohdan 3 momentin mukaan uhkasakkoa, teettämishukkaa ja keskeyttämishukkaa koskevassa asiassa on muutoin noudatettava, mitä uhkasakolaissa (1113/1990) säädetään.

LSL 61.3 §:n mukaan valitusoikeus on niillä, joiden oikeutta tai etua asia saattaa koskea. Muissa kuin korvausta koskevissa asioissa valitusoikeus on myös asianomaisella kunnalla. Muissa kuin korvausta sekä 31 §:n ja 48 §:n 2 momentissa tarkoitettua poikkeuslupaa koskevissa asioissa on valitusoikeus myös sellaisella rekisteröidyllä paikallisella tai alueellisella yhteisöllä, jonka tarkoituksena on luonnon- tai ympäristönsuojelun edistäminen. Luonnonsuojeluohjelman hyväksymistä koskevasta valtioneuvoston päätöksestä on valitusoikeus myös mainitunlaisella valtakunnallisella yhteisöllä ja maanomistajien etua valvovalla valtakunnallisella yhteisöllä.

Vireillepanijat ovat esittäneet selvityksen vireillepano-oikeudestaan. Kainuun ELY-keskus katsoo vireillepanijoiden olevan LSL 57.2 §:ssä tarkoitettuja rekisteröityjä yhteisöjä, joiden tarkoituksena on luonnon- tai ympäristönsuojelun edistäminen. Kainuun ELY-keskus on näin ollen tutkinut vaatimuksen.

Rauhoitussäännökset sisältävän LSL 39 §:n 1 momentin mukaan kiellettyä on rauhoitettuihin eläinlajeihin kuuluvien yksilöiden: 1) tahallinen tappaminen tai pyydystäminen; 2) pesien sekä munien ja yksilöiden muiden kehitysasteiden ottaminen haltuun, siirtäminen toiseen paikkaan tai muu tahallinen vahingoittaminen; ja 3) tahallinen häiritseminen, erityisesti eläinten lisääntymisaikana, tärkeillä muuton aikaisilla levähdysalueilla tai muutoin niiden elämänsä kierron kannalta tärkeillä paikoilla.

LSL 39.2 §:n mukaan sellainen rauhoitetun linnun pesäpuu, joka on asianmukaisesti merkitty, tai suuren petolinnun pesäpuu, jossa oleva pesä on säännöllisessä käytössä ja selvästi nähtävissä, on rauhoitettu. Lainkohta koskevien esitöissä (HE 76/1996) todetaan, että rauhoitettuja olisivat "sellaiset suuren petolinnun pesäpuut, joissa oleva pesä on säännöllisessä käytössä ja selvästi silmillä nähtävissä". Hallituksen esityksen mukaan suuria petolintuja ovat esimerkiksi kotka, merikotka ja kalasääksi. Rauhoitus merkitsee sitä, että puun kaataminen tai vahingoittaminen on kielletty.

Merikotka on lisäksi LSL 47 §:ssä tarkoitettu erityisesti suojeltava laji, jonka säilymiselle tärkeän esiintymispaikan hävittäminen tai heikentäminen on kielletty (LSL 47.2 §). Edellä tarkoitettu kielto tulee voimaan, kun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on päätöksellään määritellyt erityisesti suojeltavan lajin esiintymispaikan rajat ja antanut päätöksen tiedoksi alueen omistajille ja haltijoille. Mainitunlaista päätöstä ei ole Ärjänsaarta koskien annettu eikä sellaista ole vireillä.

Kainuun lintutieteellinen yhdistys ry on pyynnöstä toimittanut lisätietoja ns. Tiira-tietojärjestelmään kirjatusta merikotkaa koskevista havainnoista Oulujärvellä ja lähialueilla. Kainuun ELY-keskus katsoo, että näiden havaintojen ei sellaisenaan voida katsoa osoittavan pesinnän tapahtuvan Ärjänsaarella.

Kainuun ELY-keskus on vireillepanon saapumisen jälkeen suorittanut 1.2.2016 ja 2.2.2016 maastokäynnit Ärjänsaarella. Ennen vireillepanon saapumista alueella on lisäksi tehty maastokäynti 25.1.2016. Näiden käyntien yhteydessä ei tarkkailusta huolimatta tehty suurten petolintujen pesiä koskevia havaintoja. UPM-Kymmene Oyj:n edustajia on ohjeistettu mahdollisia merikotkaa tai sen pesintää koskevien havaintojen varalta. UPM-Kymmene Oyj on myös vireillepanoon antamassaan vastauksessa ilmoittanut huomioivansa mahdolliset merikotkan pesäpuut asianmukaisesti.

Ärjänsaari on liitetty osaksi Natura 2000 –verkostoa osana luontodirektiivin mukaista Oulujärven saaret ja ranta-alueet –nimistä kohdetta. Ärjänsaaren osalta tärkein suojeluperuste ovat harjumetsät, joita mm. saaren lakiosien metsittyneet dyynit edustavat. UPM-Kymmene Oyj:n laatima hakkuusuunnitelma kohdistuu harjumetsien luontotyyppin alueelle. Muita, pienialaisempina esiintyviä luontodirektiivin luontotyyppisiä Ärjänsaarella ovat boreaaliset luonnonmetsät, lehdot ja puustoiset suot, jotka jäävät hakkuutoimenpiteiden ulkopuolelle. Myös rantavyöhykkeet dyynimuodostumiseen jäävät hakkuiden ulkopuolelle Leirikeskuksen lähialueen myrskytuhojen korjuuta lukuun ottamatta. Natura-alueella linnusto ei ole luontodirektiivin mukainen suojeluperuste. Kainuun ELY-keskus ei ole pitänyt välttämättömänä linnustoselvityksen tai muunkaan lajistoselvityksen tekemistä saaren lakialueen kuivahkoilla mäntykankailla, joilla lahoppuuta on hyvin niukasti.

Kainuun ELY-keskus on Ärjänsaareen 25.1. ja 1.2. tekemiensä maastokäyntien yhteydessä antanut ohjeita hakkuun toteuttamisen yksityiskohdista haitallisten maisema- ja luontovaikutusten lieventämiseksi. Ohjeistus on liittynyt mm. ajourien linjauksiin, pienaukkojen ja säästökuvien sijoitteluun sekä käsittelyn ulkopuolelle jätettävän rantametsävyöhykkeen rajaamiseen.

Vireillepanon mukaan Ärjänsaaren hoitosuunnitelman jälkeen on tullut uusia luontotietoja, joiden takia hoitosuunnitelma ja sen jälkeinen Kainuun ELY-keskuksen lausunto, hakkuusuunnitelma ja niiden takana olleet luontoselvitykset pitää ottaa uudelleen tarkasteluun. Kainuun ELY-

keskus katsoo, että Ärjänsaaren hoito- ja käyttösuunnitelma, josta hakkuusuunnitelma muodostaa osan, perustuu riittäviin selvityksiin alueen Natura 2000 –suojeluperusteet huomioiden ja että vireillepanoasian yhteydessä esiin ei ole tullut sellaista uutta tietoa, jonka johdosta hoito- ja käyttösuunnitelmaan perustuvia hakkuita olisi syytä rajoittaa pakkokeinoin. Suuren petolinnun pesäpuut ovat suoraan LSL:n nojalla rauhoitettuja, eli mahdollisten saareissa sijaitsevien suuren petolinnun pesäpuidenkaan johdosta ei ole tarpeen asettaa rajoituksia luonnonsuojelulaissa säädetyin pakkokeinoin. Ärjänsaaren hyväksytyn hoito- ja käyttösuunnitelman, saaren Natura 2000 –alueen suojeluperusteiden, vireillepanoasian käsittelyn yhteydessä saatujen selvitysten sekä tehtyjen maastokäyntien perusteella Kainuun ELY-keskus toteaa, että suoritettavista hakkuutoimenpiteistä ei aiheudu luonnonsuojelulain vastaisia seurauksia.

Kainuun ELY-keskus katsoo, että käsillä ei ole sellaisia perusteita, joiden vuoksi Ärjänsaaren hakkuut tulisi keskeyttää tai kieltää. Pakkokeinojen käyttäminen edellyttäisi moitittavaa käyttäytymistä: luonnonsuojelulain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten noudattamisen laiminlyöntiä tai niiden vastaiseen toimeen ryhtymistä. Edellytyksiä LSL 57 §:ssä säädettyjen pakkokeinojen käyttämiselle ei ole.

Siltä osin, kuin vireillepanijoiden tarkoituksena on mahdollisesti ollut vaatia hakkuiden välitöntä keskeyttämistä väliaikaista toimenpidekieltoa koskevan LSL 55 §:n perusteella, Kainuun ELY-keskus toteaa, että lainkohdan tarkoittamaan menettelyyn järjestöillä ei ole vireillepano-oikeutta. Tältä osin Kainuun ELY-keskus jättää aloitteen tarkemmin tutkimatta. Kainuun ELY-keskus ei myöskään käytettävissä olevien ja sille toimitettujen tietojen perusteella oma-aloitteisesti aseta alueelle luonnonsuojelulain 55 §:n mukaista väliaikaista toimenpidekieltoa.

**Sovellatut
oikeusohjeet**

LSL 47 §, 49 §, 55 §, 57 §, 61 §

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen voi hakea muutosta liitteenä olevan valitusosoituksen mukaisesti (liite 1).

Ympäristö ja luonnonvarat –vastuualue

Ylijohtaja

Kari Pääkkönen

Ympäristölakimies

Meeri Myllykangas

LIITTEET

Liite 1 Valitusosoitus

JAKELU

Päätös

Kainuun luonnonsuojelupiiri ry

Kainuun lintutieteellinen yhdistys ry

Tiedoksi

UPM-Kymmene Oyj (sähköpostitse)

Suoritemaksutta

VALITUSOSOITUS

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen kirjallisella valituksella.

Valitusaika

Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätöksen tiedoksisäntipäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Tiedoksisäntipäivän osoittaa tiedoksianto- tai saantitodistus. Milloin kysymyksessä on sijaistiedoksianto, päätös katsotaan tiedoksi saaduksi, ellei muuta näytetä, kolmantena päivänä tiedoksianto- tai saantitodistuksen osoittamasta päivästä. Virkakirjeen katsotaan tulleen viranomaisen tietoon saapumispäivänään. Milloin päätös on lähetetty postitse saantitodistusta vaatimatta, päätös katsotaan tiedoksi saaduksi, jollei muuta näytetä, seitsemäntenä päivänä siitä, kun päätös on annettu postin välitettäväksi.

Valituskirjelmän toimittaminen

Valituskirjelmä on toimitettava valitusajassa Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelle. Omalla vastuulla valituskirjelmä liitteineen voidaan myös lähettää postitse, lähetin välityksellä, telekopiona tai sähköpostilla. Sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Postiin valitusasiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Valituskirjelmän sisältö ja allekirjoittaminen

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asian käsittelyä koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa
- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin ja mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (telekopiolla tai sähköpostilla). Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä taikka jos valituksen laatijana on muu henkilö, on valituskirjelmässä ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valituskirjelmän liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.
- mahdollisen asiamiehen valtakirja tai toimitettaessa valitus sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta.

Pohjois-Suomen hallinto-oikeuden osoite

Postiosoite	Käyntiosoite	Fax	Sähköposti
PL 189	Isokatu 4	029 564 2841	pohjois-suomi.hao@oikeus.fi
90101 OULU	OULU		

Oikeudenkäyntimaksu

Valittajalta peritään Pohjois-Suomen hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 250 euroa (tuomioistuinmaksulaki 1455/2015). Mikäli hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi, oikeudenkäyntimaksua ei peritä. Maksua ei myöskään peritä eräissä asiaryhmissä eikä myöskään mikäli asianosainen on muualla laissa vapautettu maksusta. Maksuvelvollinen on vireillepanija ja maksu on valituskirjelmäkohtainen.

